

Κατευθυντήριες γραμμές

**Κατευθυντήριες γραμμές 2/2019 για την επεξεργασία
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο
6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ στο πλαίσιο της
παροχής επιγραμμικών υπηρεσιών σε υποκείμενα
δεδομένων**

Έκδοση 2.0

8 Οκτωβρίου 2019

Ιστορικό έκδοσης

Έκδοση 2.0	8 Οκτωβρίου 2019	Έγκριση κατευθυντήριων γραμμών μετά από δημόσια διαβούλευση
Έκδοση 1.0	9 Απριλίου 2019	Έγκριση κατευθυντήριων γραμμών για δημόσια διαβούλευση

1	Μέρος 1 – Εισαγωγή	4
1.1	Γενικές πληροφορίες	4
1.2	Πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων αυτών γραμμών.....	5
2	Τμήμα 2 - Ανάλυση του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β)	6
2.1	Γενικές παρατηρήσεις	6
2.2	Αλληλεπίδραση του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) με άλλες νομικές βάσεις για την επεξεργασία.....	8
2.3	Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β)	9
2.4	Αναγκαιότητα	9
2.5	Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος	10
2.6	Καταγγελία της σύμβασης.....	14
2.7	Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για να ληφθούν μέτρα πριν από τη σύναψη σύμβασης ..	15
3	Τμήμα 3– Εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) σε ειδικές περιπτώσεις	16
3.1	Επεξεργασία για «βελτίωση υπηρεσιών».....	16
3.2	Επεξεργασία για σκοπούς «πρόληψης απάτης»	17
3.3	Επεξεργασία για επιγραμματική συμπεριφορική διαφήμιση.....	17
3.4	Επεξεργασία για προσωποποίηση του περιεχομένου	18

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ:

1 ΜΕΡΟΣ 1 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικές πληροφορίες

1. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να γίνεται νομίμως για καθορισμένους σκοπούς και με βάση άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Εν προκειμένω, το άρθρο 6 παράγραφος 1 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων¹ (ΓΚΠΔ) ορίζει ότι η επεξεργασία είναι σύνομη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις έξι προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως στ). Ο προσδιορισμός της κατάλληλης νομικής βάσης που αντιστοιχεί στον στόχο και στην ουσία της επεξεργασίας είναι ζήτημα ουσιαδούς σημασίας. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει, *μεταξύ άλλων*, να λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων κατά τον προσδιορισμό της κατάλληλης νομικής βάσης, προκειμένου να τηρείται η αρχή της αντικειμενικότητας.
2. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ προβλέπει νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο βαθμό που «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης».² Αυτό υποστηρίζει την επιχειρηματική ελευθερία, την οποία εγγυάται το άρθρο 16 του Χάρτη, και ανταποκρίνεται στο γεγονός ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι συμβατικές υποχρεώσεις έναντι του υποκειμένου των δεδομένων δεν είναι δυνατόν να εκπληρωθούν παρά μόνο αν το υποκείμενο των δεδομένων παρέχει ορισμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Αν η συγκεκριμένη επεξεργασία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παροχής της απαιτούμενης υπηρεσίας, η επεξεργασία των δεδομένων αυτών είναι προς το συμφέρον και των δύο συμβαλλόμενων μερών, καθώς σε διαφορετική περίπτωση δεν θα μπορούσε να παρασχεθεί η υπηρεσία και να εκτελεστεί η σύμβαση. Ωστόσο, η δυνατότητα να βασιστεί σε αυτή ή κάποια άλλη νομική βάση από αυτές που παρατίθενται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 δεν απαλλάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας από την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις λοιπές απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.
3. Τα άρθρα 56 και 57 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζουν και ρυθμίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικά νομοθετικά μέτρα της ΕΕ

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

² Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 44.

έχουν ληφθεί σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών.³ Οι υπηρεσίες αυτές ορίζονται ως «κάθε υπηρεσία που συνήθως παρέχεται έναντι αμοιβής, με ηλεκτρονικά μέσα εξ αποστάσεως και κατόπιν συγκεκριμένης παραγγελίας ενός αποδέκτη υπηρεσιών.» Ο ορισμός αυτός επεκτείνεται σε υπηρεσίες για τις οποίες δεν καταβάλλεται αντίτιμο άμεσα από τα πρόσωπα που τις λαμβάνουν,⁴ όπως επιγραμμικές υπηρεσίες (online services) που χρηματοδοτούνται μέσω διαφήμισης. Ο όρος «επιγραμμικές υπηρεσίες», όπως χρησιμοποιείται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αναφέρεται σε «υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών».

4. Η εξέλιξη του ενωσιακού δικαίου αντικατοπτρίζει την καίρια σημασία των επιγραμμικών υπηρεσιών στη σύγχρονη κοινωνία. Η ευρεία διάδοση της συνεχούς σύνδεσης με το διαδίκτυο μέσω φορητών συσκευών και η ευρεία διαθεσιμότητα συνδεδεμένων συσκευών επέτρεψαν την ανάπτυξη επιγραμμικών υπηρεσιών σε τομείς όπως τα κοινωνικά δίκτυα, το ηλεκτρονικό εμπόριο, η διαδικτυακή έρευνα, η επικοινωνία και τα ταξίδια. Ενώ κάποιες από τις υπηρεσίες αυτές χρηματοδοτούνται από πληρωμές των χρηστών, άλλες παρέχονται χωρίς χρηματική καταβολή από τον καταναλωτή, αντίθετα χρηματοδοτούνται από τις πωλήσεις επιγραμμικών διαφημιστικών υπηρεσιών που επιτρέπουν τη στόχευση των υποκειμένων των δεδομένων. Η παρακολούθηση της συμπεριφοράς των χρηστών για τους εν λόγω διαφημιστικούς σκοπούς διενεργείται συνήθως με τρόπους του οποίους δεν αντιλαμβάνεται ο χρήστης,⁵ και ενδεχομένως να μην είναι άμεσα εμφανής λόγω της φύσης της παρεχόμενης υπηρεσίας που καθιστά σχεδόν πρακτικώς αδύνατη την άσκηση ενημερωμένης επιλογής από τα υποκείμενα των δεδομένων σε σχέση με τη χρήση των δεδομένων τους.
5. Σε αυτό το πλαίσιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων⁶ (ΕΣΠΔ) θεωρεί επιβεβλημένη την παροχή οδηγιών για την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο επιγραμμικών υπηρεσιών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτή η νομική βάση προβάλλεται μόνο κατά περίπτωση.
6. Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 (ΟΕ29) έχει στο παρελθόν εκφράσει τις απόψεις της σχετικά με τη βάση της συμβατικής αναγκαιότητας σύμφωνα με την οδηγία 95/46/ΕΚ στη γνώμη της σχετικά με την έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας.⁷ Σε γενικές γραμμές, οι οδηγίες αυτές παραμένουν σχετικές με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και τον ΓΚΠΔ.

1.2 Πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων αυτών γραμμών

7. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αφορούν την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο συμβάσεων επιγραμμικών υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τον τρόπο χρηματοδότησης των υπηρεσιών. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα περιγράψουν συνοπτικά τα στοιχεία της νόμιμης επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ και θα εξετάσουν την βασική έννοια της «αναγκαιότητας», όπως αυτή ισχύει στη διατύπωση «απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης».

³ Βλ. για παράδειγμα την οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και το άρθρο 8 του ΓΚΠΔ.

⁴ Βλ. αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά.

⁵ Εν προκειμένω, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις διαφάνειας που καθορίζονται στον ΓΚΠΔ.

⁶ Που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 68 του ΓΚΠΔ.

⁷ Γνώμη 06/2014 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46/ΕΚ (WP217). Βλ. ειδικότερα σελίδες 11, 16, 17, 18 και 55.

8. Οι κανόνες προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διέπουν σημαντικές πτυχές του τρόπου αλληλεπίδρασης των επιγραμμικών υπηρεσιών με τους χρήστες, ωστόσο, ισχύουν επίσης και άλλοι κανόνες. Η ρύθμιση των επιγραμμικών υπηρεσιών περιλαμβάνει διαλειτουργικές αρμοδιότητες στους τομείς, μεταξύ άλλων, του δικαίου προστασίας των καταναλωτών και του δικαίου του ανταγωνισμού. Τα ζητήματα που αφορούν αυτούς τους τομείς του δικαίου είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών.
9. Παρότι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σε συμβατικό πλαίσιο, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν εκφράζουν κάποια άποψη ως προς την εγκυρότητα των συμβάσεων επιγραμμικών υπηρεσιών γενικότερα, καθώς κάτι τέτοιο δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του ΕΣΠΔ. Παρ' όλα αυτά, οι συμβάσεις και οι συμβατικές ρήτρες πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του δικαίου των συμβάσεων και, κατά περίπτωση σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές, με το δίκαιο προστασίας των καταναλωτών, προκειμένου η επεξεργασία που βασίζεται στις ρήτρες αυτές να θεωρείται θεμιτή και σύννομη.
10. Στη συνέχεια παρατίθενται κάποιες γενικές παρατηρήσεις σε σχέση με τις αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεν πρόκειται ωστόσο να αναλυθούν όλα τα ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ενδέχεται να προκύψουν κατά την επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β). Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει πάντοτε να διασφαλίζουν ότι συμμορφώνονται με τις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 5 και με όλες τις άλλες απαιτήσεις του ΓΚΠΔ και, κατά περίπτωση, της νομοθεσίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

2 ΤΜΗΜΑ 2 - ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β)

2.1 Γενικές παρατηρήσεις

11. Η νομική βάση για την επεξεργασία βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του συνόλου των διατάξεων του ΓΚΠΔ, των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 1 και παράλληλα με την υποχρέωση των υπεύθυνων επεξεργασίας να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε συμμόρφωση με τις αρχές προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 5. Αυτό περιλαμβάνει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με θεμιτό και διαφανή τρόπο και σύμφωνα με τις υποχρεώσεις περιορισμού του σκοπού και ελαχιστοποίησης των δεδομένων.
12. Το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων. Η αρχή της αντικειμενικότητας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την αναγνώριση των θεμιτών προσδοκιών⁸ των υποκειμένων των δεδομένων όσον αφορά πιθανές αρνητικές συνέπειες που ενδέχεται να επιφέρει η επεξεργασία σε αυτούς και την εξέταση της σχέσης και των πιθανών επιπτώσεων της ανισότητας μεταξύ αυτών και του υπεύθυνου επεξεργασίας.
13. Όπως αναφέρθηκε, για λόγους νομιμότητας, οι συμβάσεις επιγραμμικών υπηρεσιών πρέπει να είναι έγκυρες σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο των συμβάσεων. Ένα παράδειγμα ενός συναφούς

⁸ Κάποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αναμένεται ότι θα παραμένουν ιδιωτικά ή θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο με ορισμένους τρόπους και η επεξεργασία των δεδομένων δεν θα πρέπει να προκαλεί έκπληξη στο υποκείμενο των δεδομένων. Στον ΓΚΠΔ η βασική έννοια των «θεμιτών προσδοκιών» αναφέρεται ειδικά στις αιτιολογικές σκέψεις 47 και 50 σε σχέση με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και παράγραφος 4.

παράγοντα είναι το εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί. Σε αυτή την περίπτωση (και πέρα από τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ, συμπεριλαμβανομένης της «ειδικής προστασίας» που ισχύει για τα παιδιά),⁹ ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διασφαλίζει τη συμμόρφωσή του με το σχετικό εθνικό δίκαιο που αφορά την ικανότητα των παιδιών να συνάπτουν συμβάσεις. Επιπλέον, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με της αρχές της αντικειμενικότητας και της νομιμότητας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ικανοποιεί άλλες νομικές απαιτήσεις. Για παράδειγμα, για συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές, ενδέχεται να ισχύει η οδηγία 93/13/ΕΟΚ σχετικά με τις καταχρηστικές ρητρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (η «οδηγία περί καταχρηστικών ρητρών»)¹⁰. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) δεν περιορίζεται σε συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους του ΕΟΧ.¹¹

14. Το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ προβλέπει την αρχή του περιορισμού του σκοπού, η οποία απαιτεί ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και ότι δεν πρέπει να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς.
15. Το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) προβλέπει την ελαχιστοποίηση των δεδομένων ως αρχή, δηλαδή την επεξεργασία όσον το δυνατόν λιγότερων δεδομένων για την επίτευξη του σκοπού. Η εκτίμηση αυτή συμπληρώνει την εκτίμηση της αναγκαιότητας σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία β) έως στ).
16. Και οι δύο αρχές του περιορισμού του σκοπού και της ελαχιστοποίησης των δεδομένων είναι ιδιαίτερα σχετικές με τις συμβάσεις επιγραμμικών υπηρεσιών, οι οποίες κατά κανόνα δεν αποτελούν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης. Οι τεχνολογικές εξελίξεις επιτρέπουν στους υπεύθυνους επεξεργασίας να συλλέγουν και να επεξεργάζονται εύκολα περισσότερα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από ποτέ άλλοτε. Συνεπώς, υπάρχει άμεσος κίνδυνος οι υπεύθυνοι επεξεργασίας να προσπαθήσουν να συμπεριλάβουν ρητρες γενικής επεξεργασίας στις συμβάσεις, προκειμένου να μεγιστοποιήσουν την πιθανή συλλογή και χρήση των δεδομένων, χωρίς να καθορίζουν επαρκώς τους σκοπούς αυτούς ή να λαμβάνουν υπόψη τις υποχρεώσεις ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Η ΟΕ29 έχει ήδη επισημάνει τα εξής:

Ο σκοπός της συλλογής πρέπει να καθορίζεται με σαφήνεια και ακρίβεια: πρέπει να είναι αρκετά λεπτομερές, ώστε να προσδιορίζει το είδος της επεξεργασίας που περιλαμβάνεται ή δεν περιλαμβάνεται στο πλαίσιο του καθορισμένου σκοπού και να επιτρέπει την εκτίμηση της συμμόρφωσης με το δίκαιο και την εφαρμογή των εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων. Για τους λόγους αυτούς, ένας σκοπός που είναι αόριστος ή γενικός, όπως για παράδειγμα η «βελτίωση της εμπειρίας των χρηστών», οι «σκοποί εμπορικής προώθησης»,

⁹ Βλ. αιτιολογική σκέψη 38 που αναφέρει για τα παιδιά ότι απαιτούν ειδική προστασία όσον αφορά τα δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα, καθώς τα παιδιά μπορεί να έχουν μικρότερη επίγνωση των σχετικών κινδύνων, συνεπειών και εγγυήσεων και των δικαιωμάτων τους σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

¹⁰ Ρήτρα σύμβασης που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική σύμφωνα με την οδηγία περί καταχρηστικών ρητρών «όταν παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση». Όπως η υποχρέωση διαφάνειας του ΓΚΠΔ, έτσι και η οδηγία περί καταχρηστικών ρητρών απαιτεί τη χρήση σαφούς και κατανοητής γλώσσας. Επεξεργασία δεδομένων που βασίζεται σε ρήτρα που θεωρείται καταχρηστική σύμφωνα με την οδηγία περί καταχρηστικών ρητρών γενικά δεν θα συνάδει με την απαίτηση του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ για σύννομη και θεμιτή επεξεργασία.

¹¹ Ο ΓΚΠΔ ισχύει για ορισμένους υπευθύνους επεξεργασίας εκτός του ΕΟΧ, βλ. άρθρο 3 του ΓΚΠΔ.

«σκοποί ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων» ή η «μελλοντική έρευνα» συνήθως - εφόσον δεν παρέχονται περισσότερα στοιχεία- δεν πληρούν τα κριτήρια της «ακρίβειας». ¹²

2.2 Αλληλεπίδραση του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) με άλλες νομικές βάσεις για την επεξεργασία

17. Όταν η επεξεργασία δεν θεωρείται «απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης», δηλαδή όταν η αιτούμενη υπηρεσία μπορεί να παρασχεθεί χωρίς να διεξαχθεί η συγκεκριμένη επεξεργασία, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι ενδέχεται να ισχύει κάποια άλλη νομική βάση, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Ειδικότερα, σε κάποιες περιστάσεις ενδέχεται να είναι πιο σκόπιμο να στηρίζεται κανείς στην συγκατάθεση, η οποία έχει δοθεί ελεύθερα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α). Σε άλλες περιπτώσεις, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) μπορεί να παρέχει μια πιο κατάλληλη νομική βάση για την επεξεργασία. Η νομική βάση πρέπει να προσδιορίζεται από την έναρξη της επεξεργασίας και η πληροφόρηση που δίδεται στα υποκείμενα των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 πρέπει να προσδιορίζει την νομική βάση.
18. Είναι πιθανό μια άλλη νομική βάση από το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) να αντιστοιχεί καλύτερα στον στόχο και το πλαίσιο της εν λόγω δραστηριότητας επεξεργασίας. Ο προσδιορισμός της κατάλληλης νομικής βάσης είναι συνυφασμένος με τις αρχές της αντικειμενικότητας και του περιορισμού του σκοπού.¹³
19. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΟΕ29 σχετικά με τη συγκατάθεση διευκρινίζουν επίσης ότι όταν «ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιδιώκει να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι πραγματικά απαραίτητα για την εκτέλεση σύμβασης, τότε η συγκατάθεση δεν αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση». Αντίθετα, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι όπου η επεξεργασία δεν είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης, η επεξεργασία αυτή μπορεί να διενεργηθεί μόνο αν βασίζεται σε μια άλλη κατάλληλη νομική βάση¹⁴.
20. Σύμφωνα με τις υποχρεώσεις διαφάνειας, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε σύγχυση ως προς το ποια είναι η ισχύουσα νομική βάση. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου η κατάλληλη νομική βάση είναι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και τα υποκείμενα των δεδομένων συνάπτουν σύμβαση που αφορά επιγραμμικές υπηρεσίες. Ανάλογα με τις περιστάσεις, τα υποκείμενα των δεδομένων μπορεί να έχουν την εσφαλμένη εντύπωση ότι παρέχουν τη συγκατάθεσή τους σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α) κατά την υπογραφή της σύμβασης ή την αποδοχή των όρων παροχής της υπηρεσίας. Ταυτόχρονα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται να θεωρεί εσφαλμένα ότι η υπογραφή σύμβασης συνεπάγεται συγκατάθεση κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο α). Αυτές είναι εντελώς διαφορετικές έννοιες. Είναι σημαντικό να γίνεται διάκριση μεταξύ της αποδοχής των όρων παροχής της υπηρεσίας για τη σύναψη μιας σύμβασης και της παροχής συγκατάθεσης κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο α), καθώς οι βασικές αυτές έννοιες έχουν διαφορετικές απαιτήσεις και νομικές συνέπειες.

¹² Γνώμη 03/2013 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τον περιορισμό του σκοπού (WP 203), σ. 15-16.

¹³ Όταν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας προσπαθούν να προσδιορίσουν τη νομική βάση σύμφωνα με την αρχή της αντικειμενικότητας, αυτό θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί, αν δεν έχουν πρώτα προσδιορίσει σαφώς τους σκοπούς της επεξεργασίας ή αν η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπερβαίνει το μέτρο που είναι απαραίτητο για τους καθορισμένους σκοπούς.

¹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις όσον αφορά το άρθρο 9, βλ. κατευθυντήριες γραμμές ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη συναίνεση σύμφωνα με τον κανονισμό 2016/679 (WP 259), που έχει εγκριθεί από το ΕΣΠΔ, σ. 19-20.

21. Σε σχέση με την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη συγκατάθεση, η ΟΕ29 παρατήρησε επίσης τα εξής:

Το άρθρο 9 παράγραφος 2 δεν αναγνωρίζει την έννοια «απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης» ως εξαίρεση της γενικής απαγόρευσης επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν την κατάσταση αυτή θα πρέπει να ερευνήσουν τις ειδικές εξαιρέσεις του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχεία β) έως ι). Αν δεν προκύπτει καμία από τις εξαιρέσεις των στοιχείων β) έως ι), η διασφάλιση ρητής συναίνεσης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις ισχύος της συναίνεσης του ΓΚΠΔ, παραμένει η μόνη πιθανή εξαίρεση για την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων.¹⁵

2.3 Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β)

22. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκπληρώνεται μία από τις δύο προϋποθέσεις: η εν λόγω επεξεργασία είναι αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης με το υποκείμενο των δεδομένων ή η επεξεργασία είναι αντικειμενικά απαραίτητη για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης.

2.4 Αναγκαιότητα

23. Η αναγκαιότητα της επεξεργασίας αποτελεί προαπαιτούμενο και για τα δύο τμήματα του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β). Καταρχάς, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η βασική έννοια για το τι είναι «απαραίτητο για την εκτέλεση σύμβασης» δεν είναι απλώς μια εκτίμηση του τι επιτρέπεται ή περιλαμβάνεται στους όρους της σύμβασης. Η βασική έννοια της αναγκαιότητας έχει μια αυτοτελή σημασία στο ενωσιακό δίκαιο που πρέπει να ανταποκρίνεται στους στόχους του δικαίου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα¹⁶. Επομένως, περιλαμβάνει επίσης την εξέταση του θεμελιώδους δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα¹⁷, καθώς και τις απαιτήσεις των αρχών προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης, ιδιαίτερα, της αρχής της αντικειμενικότητας.
24. Η αφετηρία είναι ο καθορισμός του σκοπού της επεξεργασίας και, στο πλαίσιο μιας συμβατικής σχέσης, μπορεί να προκύπτει ποικιλία σκοπών για την επεξεργασία. Οι σκοποί αυτοί πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια και να ανακοινώνονται στο υποκείμενο των δεδομένων, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας για τον περιορισμό του σκοπού και για τη διαφάνεια.
25. Η εκτίμηση του τι είναι «απαραίτητο» περιλαμβάνει μια συνδυαστική, εστιασμένη στα γεγονότα εκτίμηση της επεξεργασίας «για τον στόχο που επιδιώκεται και κατά πόσον είναι λιγότερο

¹⁵ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη συναίνεση σύμφωνα με τον κανονισμό 2016/679 (WP 259), που έχει εγκριθεί από το ΕΣΠΔ, σ. 19.

¹⁶ Το ΔΕΕ δήλωσε στην υπόθεση *Huber* ότι «πρόκειται για αυτοτελή έννοια του κοινοτικού δικαίου η οποία πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται πλήρως στον σκοπό της οδηγίας αυτής [οδηγία 95/46] όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο της 1, παράγραφος 1». ΔΕΕ, υπόθεση C-524/06, *Heinz Huber κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας*, 18 Δεκεμβρίου 2008, σκέψη 52.

¹⁷ Βλ. άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

επεμβατική συγκρινόμενη με άλλες επιλογές για την επίτευξη του ίδιου στόχου».¹⁸ Αν υφίστανται ρεαλιστικές, λιγότερο επεμβατικές εναλλακτικές λύσεις, η επεξεργασία δεν είναι «απαραίτητη».¹⁹ Το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) δεν καλύπτει επεξεργασία που είναι χρήσιμη αλλά όχι αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση της συμβατικής υπηρεσίας ή για τη λήψη σχετικών μέτρων πριν από τη σύναψη σύμβασης κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων, ακόμα κι αν είναι απαραίτητη για άλλους επιχειρηματικούς σκοπούς του υπευθύνου επεξεργασίας.

2.5 Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος

26. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να βασιστεί στην πρώτη επιλογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον μπορεί, βάσει των υποχρεώσεων λογοδοσίας του σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2, να αποδείξει και ότι η επεξεργασία διεξάγεται στο πλαίσιο μιας έγκυρης σύμβασης με το υποκείμενο των δεδομένων και ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης με το υποκείμενο των δεδομένων. Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας αδυνατεί να αποδείξει ότι α) υφίσταται μια σύμβαση, β) η σύμβαση είναι έγκυρη σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο για τις συμβάσεις και γ) ότι η επεξεργασία είναι αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάσει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία.
27. Η απλή παραπομπή ή αναφορά στην επεξεργασία δεδομένων σε μια σύμβαση δεν επαρκεί για να εντάξει την εν λόγω επεξεργασία στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β). Από την άλλη πλευρά, η επεξεργασία μπορεί να είναι αντικειμενικά απαραίτητη ακόμα κι αν αυτό δεν αναφέρεται ρητώς στη σύμβαση. Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να τηρεί τις υποχρεώσεις του στον τομέα της διαφάνειας. Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσπαθεί να αποδείξει ότι η επεξεργασία βασίζεται στην εκτέλεση σύμβασης με το υποκείμενο των δεδομένων, είναι σημαντικό να εκτιμηθεί τι είναι *αντικειμενικά απαραίτητο* για την εκτέλεση της σύμβασης. Η διατύπωση «απαραίτητη για την εκτέλεση» απαιτεί σαφώς κάτι περισσότερο από μια συμβατική ρήτρα. Αυτό είναι επίσης σαφές βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 4. Παρόλο που η διάταξη αυτή αφορά μόνο την εγκυρότητα της συγκατάθεσης, γίνεται παραστατική διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων επεξεργασίας που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση μιας σύμβασης και ρήτρες που καθιστούν την παροχή υπηρεσιών εξαρτημένη από ορισμένες δραστηριότητες επεξεργασίας που δεν είναι πράγματι απαραίτητες για την εκτέλεση της σύμβασης.

¹⁸ Βλ. Necessity Toolkit ΕΕΠΔ. Εκτίμηση της αναγκαιότητας μέτρων που περιορίζουν το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σ. 5.

¹⁹ Στην υπόθεση *Schecke*, το ΔΕΕ θεώρησε ότι κατά την εκτίμηση της αναγκαιότητας της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η νομοθετική εξουσία πρέπει να λαμβάνει υπόψη εναλλακτικά, λιγότερο επεμβατικά, μέτρα. ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C92/09 και C93/09, *Volker und Markus Schecke GbR και Hartmut Eifert κατά Land Hessen*, 9 Νοεμβρίου 2010. Αυτό επανέλαβε το ΔΕΕ στην υπόθεση *Rīgas* όπου θεώρησε ότι «Όσον αφορά την προϋπόθεση περί αναγκαιότητας της επεξεργασίας των δεδομένων πρέπει να υπομνησθεί ότι οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί της αρχής της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αυστηρώς αναγκαίο μέτρο». ΔΕΕ, υπόθεση C-13/16, *Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde κατά Rīgas pašvaldības SIA 'Rīgas satiksme'*, σκέψη 30. Απαιτείται αυστηρή δοκιμή της αναγκαιότητας για κάθε περιορισμό στην άσκηση των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, βλ. Necessity Toolkit ΕΕΠΔ: Εκτίμηση της αναγκαιότητας μέτρων που περιορίζουν το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σ. 7.

28. Εν προκειμένω, το ΕΣΠΔ επικυρώνει τις οδηγίες που έχουν εκδοθεί προηγουμένως από την ΟΕ29 για την αντίστοιχη διάταξη της προγενέστερης οδηγίας, σύμφωνα με τις οποίες η διατύπωση «απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος»:

... πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά και δεν καλύπτει καταστάσεις κατά τις οποίες η επεξεργασία δεν είναι πραγματικά απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης, αλλά μάλλον επιβάλλεται μονομερώς από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στο υποκείμενο των δεδομένων. Επίσης το γεγονός ότι κάποια επεξεργασία καλύπτεται από μια σύμβαση δεν σημαίνει αυτομάτως ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεσή της. [...] Ακόμα κι αν οι εν λόγω δραστηριότητες επεξεργασίας αναφέρονται ειδικά στα ψιλά γράμματα της σύμβασης, το γεγονός αυτό από μόνο του δεν τις καθιστά «απαραίτητες για την εκτέλεση της σύμβασης».²⁰

29. Το ΕΣΠΔ επίσης υπενθυμίζει τις ίδιες οδηγίες της ΟΕ29 που αναφέρουν τα εξής:

Υφίσταται σαφής σύνδεση εδώ μεταξύ της εκτίμησης της αναγκαιότητας και της συμμόρφωσης με την αρχή του περιορισμού του σκοπού. Είναι σημαντικό να προσδιοριστεί επακριβώς το σκεπτικό της σύμβασης, δηλαδή η ουσία της και ο θεμελιώδης στόχος της, αφού βάσει αυτών θα εξεταστεί κατά πόσον η επεξεργασία των δεδομένων είναι απαραίτητη για την εκτέλεσή της.²¹

30. Κατά την εκτίμηση του εάν το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση για επεξεργασία στο πλαίσιο μια σύμβασης επιγραμμικών υπηρεσιών, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο συγκεκριμένος στόχος, σκοπός ή αντικειμενικός σκοπός της υπηρεσίας. Για να ισχύει το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), απαιτείται η επεξεργασία να είναι *αντικειμενικά απαραίτητη* για σκοπό που είναι αναπόσπαστος από την παροχή στο υποκείμενο των δεδομένων των υπηρεσιών που προβλέπει η σύμβαση. Δεν εξαιρείται η επεξεργασία στοιχείων πληρωμής για τους σκοπούς της χρέωσης της υπηρεσίας. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύει πως το κύριο αντικείμενο της *συγκεκριμένης σύμβασης με το υποκείμενο των δεδομένων* δεν μπορεί, βάσει πραγματικών στοιχείων, να εκτελεστεί αν δεν διενεργηθεί η συγκεκριμένη επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το σημαντικό ζήτημα εδώ είναι ο σύνδεσμος μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των σχετικών δραστηριοτήτων επεξεργασίας και της εκτέλεσης ή αδυναμίας εκτέλεσης της υπηρεσίας που παρέχεται σύμφωνα με τη σύμβαση.
31. Οι συμβάσεις ψηφιακών υπηρεσιών ενδέχεται να περιλαμβάνουν ρήτρες που επιβάλλουν, μεταξύ άλλων, πρόσθετους όρους για διαφήμιση, πληρωμές ή cookies. Η σύμβαση δεν επιτρέπεται να επεκτείνει τεχνητά τις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τους τύπους δραστηριοτήτων επεξεργασίας που ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι απαραίτητο να διενεργήσει για την εκτέλεση της σύμβασης κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).
32. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι σε θέση να αιτιολογήσει την αναγκαιότητα της επεξεργασίας που διενεργεί με αναφορά στον θεμελιώδη και αμοιβαία κατανοητό συμβατικό σκοπό. Αυτό εξαρτάται όχι μόνο από την προοπτική του υπευθύνου επεξεργασίας, αλλά και από την εύλογη προοπτική του υποκειμένου των δεδομένων κατά τη σύναψη της σύμβασης, καθώς και από

²⁰ Γνώμη 06/2014 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46/ΕΚ (WP 217), σ 16-17.

²¹ Ό.π., σ. 17.

το κατά πόσον μπορεί να θεωρηθεί ότι η σύμβαση και πάλι «εκτελείται» χωρίς να διενεργηθεί η εν λόγω επεξεργασία. Παρόλο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να θεωρεί ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τον συμβατικό σκοπό, είναι σημαντικό να εξετάσει προσεκτικά την προοπτική του μέσου υποκειμένου των δεδομένων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι υφίσταται πραγματικά αμοιβαία κατανόηση ως προς τον συμβατικό σκοπό.

33. Για τη διενέργεια της εκτίμησης του εάν ισχύει το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορεί να παρέχουν σχετική καθοδήγηση:
- Ποια είναι η φύση της υπηρεσίας που παρέχεται στο υποκείμενο των δεδομένων; Ποια είναι τα διακριτικά χαρακτηριστικά της;
 - Ποιο είναι το ακριβές σκεπτικό της σύμβασης (δηλαδή η ουσία της και ο θεμελιώδης στόχος της);
 - Ποια είναι τα ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης;
 - Ποιες είναι οι αμοιβαίες προοπτικές και προσδοκίες των συμβαλλομένων μερών της σύμβασης; Πώς προωθήθηκε ή διαφημίστηκε η υπηρεσία στο υποκείμενο των δεδομένων; Ένας κανονικός χρήστης της υπηρεσίας θα προσδοκούσε εύλογα, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της υπηρεσίας, ότι θα διενεργηθεί η προβλεπόμενη επεξεργασία, προκειμένου να εκτελεστεί η σύμβαση της οποίας αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος;
34. Αν από την εκτίμηση του τι είναι «απαραίτητο για την εκτέλεση της σύμβασης», που πρέπει να διενεργείται πριν από την έναρξη της επεξεργασίας, προκύψει ότι η επιδιωκόμενη επεξεργασία υπερβαίνει το αντικειμενικά αναγκαίο για την εκτέλεση της σύμβασης, αυτό δεν καθιστά την εν λόγω μελλοντική επεξεργασία παράνομη καθαυτή. Όπως αναφέρθηκε ήδη, το άρθρο 6 καθιστά σαφές ότι ενδεχομένως διατίθενται άλλες νομικές βάσεις πριν από την έναρξη της επεξεργασίας.²²
35. Αν, κατά τη διάρκεια της παροχής μιας υπηρεσίας, εισαχθεί νέα τεχνολογία που αλλάζει τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή εξελιχθεί η υπηρεσία με άλλο τρόπο, τα ανωτέρω κριτήρια πρέπει να εκτιμηθούν και πάλι, για να προσδιοριστεί αν οι νέες ή τροποποιημένες διαδικασίες επεξεργασίας μπορούν να θεμελιωθούν στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).

Παράδειγμα 1

Ένα υποκείμενο δεδομένων αγοράζει είδη από επιχείρηση ηλεκτρονικού λιανικού εμπορίου. Το υποκείμενο των δεδομένων επιθυμεί να πληρώσει με πιστωτική κάρτα για τα προϊόντα που θα παραδοθούν στη διεύθυνση κατοικίας του. Για την εκτέλεση της σύμβασης η επιχείρηση λιανικού εμπορίου πρέπει να επεξεργαστεί τα στοιχεία της πιστωτικής κάρτας και της διεύθυνσης χρέωσης του υποκειμένου των δεδομένων για την πληρωμή, καθώς και τη διεύθυνση κατοικίας του υποκειμένου των δεδομένων για την παράδοση. Συνεπώς, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) ισχύει ως νομική βάση για τις εν λόγω δραστηριότητες επεξεργασίας.

²² Βλ. κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη συναίνεση σύμφωνα με τον κανονισμό 2016/679 (WP 259), τις οποίες ενέκρινε το ΕΣΠΔ, σ. 31, και στις οποίες αναφέρονται τα εξής: «Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ δεν είναι δυνατή η μετάβαση από τη μια νομική βάση σε άλλη.»

Ωστόσο, εάν το υποκείμενο των δεδομένων επέλεξε την αποστολή σε σημείο παραλαβής, η επεξεργασία της διεύθυνσης κατοικίας του υποκειμένου των δεδομένων δεν είναι πλέον απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης αγοράς. Οποιαδήποτε επεξεργασία της διεύθυνσης του υποκειμένου των δεδομένων στο πλαίσιο αυτό θα απαιτήσει μια διαφορετική νομική βάση από αυτή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).

Παράδειγμα 2

Η ίδια επιχείρηση ηλεκτρονικού λιανικού εμπορίου επιθυμεί να καταρτίσει προφίλ των προτιμήσεων και επιλογών τρόπου ζωής των χρηστών βάσει των επισκέψεών τους στην ιστοσελίδα. Η εκπλήρωση της σύμβασης αγοράς δεν εξαρτάται από την κατάρτιση των εν λόγω προφίλ. Ακόμα και αν η κατάρτιση προφίλ αναφέρεται ειδικά στη σύμβαση, το γεγονός αυτό από μόνο του δεν την καθιστά «απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης». Εάν η επιχείρηση ηλεκτρονικού λιανικού εμπορίου επιθυμεί να προβεί στην εν λόγω κατάρτιση προφίλ, πρέπει να βασιστεί σε διαφορετική νομική βάση.

36. Εντός των ορίων του δικαίου των συμβάσεων και, κατά περίπτωση, του δικαίου προστασίας των καταναλωτών, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας είναι ελεύθεροι να σχεδιάσουν την επιχείρηση, τις υπηρεσίες και τις συμβάσεις τους. Σε κάποιες περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται να επιθυμεί να συνενώσει σε μία μόνο σύμβαση διάφορες ξεχωριστές υπηρεσίες ή στοιχεία υπηρεσιών με διαφορετικούς θεμελιώδεις σκοπούς, χαρακτηριστικά ή σκεπτικό. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει μια κατάσταση «όλα ή τίποτα» για τα υποκείμενα των δεδομένων που μπορεί να ενδιαφέρονται μόνο για μία από τις υπηρεσίες.
37. Για τους σκοπούς του δικαίου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι οι προβλεπόμενες δραστηριότητες επεξεργασίας πρέπει να έχουν την κατάλληλη νομική βάση. Όταν η σύμβαση αποτελείται από διάφορες ξεχωριστές υπηρεσίες ή στοιχεία υπηρεσιών που εύλογα μπορούν να εκτελεστούν στην πραγματικότητα ανεξάρτητα το ένα από το άλλο, προκύπτει το ερώτημα σε ποιον βαθμό μπορεί το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) να αποτελέσει τη νομική βάση. Η εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) θα πρέπει να εκτιμηθεί στο πλαίσιο κάθε μιας από τις υπηρεσίες αυτές *ξεχωριστά*, εξετάζοντας τι είναι αντικειμενικά απαραίτητο για την εκτέλεση κάθε μιας από τις υπηρεσίες ξεχωριστά που το υποκείμενο των δεδομένων έχει ενεργά αιτηθεί ή συμφωνήσει. Η εκτίμηση αυτή ενδέχεται να αποκαλύψει ότι ορισμένες δραστηριότητες επεξεργασίας δεν είναι απαραίτητες για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες που αιτήθηκε το υποκείμενο των δεδομένων, αλλά μάλλον απαραίτητες για το ευρύτερο επιχειρηματικό μοντέλο του υπεύθυνου επεξεργασίας. Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) δεν μπορεί να αποτελέσει τη νομική βάση για τις εν λόγω δραστηριότητες. Ωστόσο, μπορεί να είναι διαθέσιμες άλλες νομικές βάσεις για την εν λόγω επεξεργασία, όπως αυτές του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεία α) ή στ), υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται τα σχετικά κριτήρια. Επομένως, η εκτίμηση της εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της σύμβασης ή της συνένωσης των υπηρεσιών καθ'αυτής.

38. Όπως παρατήρησε προηγουμένως η ΟΕ29, η νομική βάση ισχύει μόνο για ό,τι είναι απαραίτητο για την εκτέλεση της σύμβασης.²³ Ως τέτοια, δεν εφαρμόζεται αυτόματα σε όλες τις περαιτέρω ενέργειες που προκαλούνται από τη μη συμμόρφωση ή σε όλα τα λοιπά περιστατικά που προκύπτουν κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Παρ' όλα αυτά, ορισμένες ενέργειες μπορεί εύλογα να προβλεφθούν και να είναι απαραίτητες στο πλαίσιο μιας κανονικής συμβατικής σχέσης, όπως η αποστολή επίσημων υπενθυμίσεων για ληξιπρόθεσμες πληρωμές ή για τη διόρθωση σφαλμάτων ή για καθυστερήσεις κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) ενδέχεται να καλύπτει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι απαραίτητη σε σχέση με τέτοιες ενέργειες.

Παράδειγμα 3

Μια εταιρεία πωλεί προϊόντα μέσω διαδικτύου. Ένας πελάτης επικοινωνεί με την εταιρεία επειδή το χρώμα του προϊόντος που αγόρασε είναι διαφορετικό από αυτό που έχει συμφωνηθεί. Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του πελάτη για τους σκοπούς της διευθέτησης του ζητήματος μπορεί να βασιστεί στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).

39. Η συμβατική εγγύηση μπορεί να αποτελεί τμήμα της εκτέλεσης μιας σύμβασης και, επομένως, η αποθήκευση ορισμένων δεδομένων για καθορισμένο χρόνο διατήρησης μετά την ολοκλήρωση της ανταλλαγής των αγαθών/υπηρεσιών/πληρωμής για τους σκοπούς της εγγύησης μπορεί να είναι απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης.

2.6 Λήξη της σύμβασης

40. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να προσδιορίζει την κατάλληλη νομική βάση των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων επεξεργασίας πριν από την έναρξη της επεξεργασίας. Όταν το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) αποτελεί τη βάση για κάποιες ή όλες τις δραστηριότητες επεξεργασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να προλαμβάνει τι θα συμβεί σε περίπτωση λήξης της σύμβασης.²⁴
41. Σε περιπτώσεις όπου η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και η σύμβαση λήγει εξολοκλήρου, κατά γενικό κανόνα, η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων δεν είναι πια απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης αυτής και, συνεπώς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να σταματήσει την επεξεργασία. Το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να έχει παράσχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο μιας συμβατικής σχέσης, εμπιστευόμενο ότι τα δεδομένα αυτά θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο ως ένα αναγκαίο μέρος της σχέσης αυτής. Επομένως, είναι γενικά αθέμιτη η μετάβαση σε νέα νομική βάση, όταν παύσει να υφίσταται η αρχική βάση.
42. Όταν μια σύμβαση λήγει, αυτή η λήξη μπορεί να περιλαμβάνει κάποιες ενέργειες διαχείρισης, όπως η επιστροφή αγαθών ή πληρωμές. Η σχετική επεξεργασία μπορεί να βασιστεί στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).

²³ Γνώμη 06/2014 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46/EK (WP 217), σ. 17-18.

²⁴ Αν η σύμβαση ακυρωθεί μεταγενέστερα, αυτό θα έχει επιπτώσεις στη νομιμότητα [κατά την έννοια του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α)] της συνεχιζόμενης επεξεργασίας. Ωστόσο, αυτό δεν συνεπάγεται αυτόματα ότι η επιλογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) ως νομικής βάσης ήταν εσφαλμένη.

43. Το άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο α) προβλέπει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαγράφονται όταν δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν. Εντούτοις, αυτό δεν ισχύει, εάν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για ορισμένους συγκεκριμένους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης νομικής υποχρέωσης σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο β) ή για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο ε). Στην πράξη, εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας διαπιστώσουν μια γενική ανάγκη διατήρησης αρχείων για νομικούς σκοπούς, πρέπει να προσδιορίσουν μια νομική βάση για τη διατήρηση από την έναρξη της επεξεργασίας και πρέπει να ανακοινώσουν με σαφήνεια από την αρχή για πόσο χρονικό διάστημα σχεδιάζουν να διατηρήσουν αρχεία για τους εν λόγω νομικούς σκοπούς μετά τη λήξη μιας σύμβασης. Αν κάνουν κάτι τέτοιο, δεν απαιτείται να διαγράψουν τα δεδομένα με τη λήξη της σύμβασης.
44. Σε κάθε περίπτωση, ενδέχεται διάφορες δραστηριότητες επεξεργασίας με διαφορετικούς σκοπούς και νομικές βάσεις να έχουν προσδιοριστεί κατά την έναρξη της επεξεργασίας. Για όσο χρόνο οι εν λόγω άλλες δραστηριότητες επεξεργασίας παραμένουν νόμιμες και ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει ενημερώσει με σαφήνεια για τις εν λόγω δραστηριότητες κατά την έναρξη της επεξεργασίας σύμφωνα με τις υποχρεώσεις διαφάνειας του ΓΚΠΔ, θα επιτρέπεται ακόμα η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων για τους εν λόγω ξεχωριστούς σκοπούς μετά τη λήξη της σύμβασης.

Παράδειγμα 4

Μια επιγραμμική υπηρεσία παρέχει συνδρομητική υπηρεσία που μπορεί να ακυρωθεί οποτεδήποτε. Κατά τη σύναψη της σύμβασης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει πληροφορίες στο υποκείμενο των δεδομένων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας εξηγεί, μεταξύ άλλων, ότι όσο ισχύει η σύμβαση, θα επεξεργάζεται τα δεδομένα σχετικά με τη χρήση της υπηρεσίας για να εκδίδει τιμολόγια. Η ισχύουσα νομική βάση είναι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), καθώς η επεξεργασία για λόγους έκδοσης τιμολογίων μπορεί να θεωρηθεί αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης. Όμως, όταν λήξει η σύμβαση και εφόσον δεν προκύπτουν εκκρεμείς σχετικές αξιώσεις ή νομικές απαιτήσεις για διατήρηση των δεδομένων, το ιστορικό χρήσης θα διαγραφεί.

Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων ότι έχει νομική υποχρέωση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο να διατηρεί ορισμένα δεδομένα για λογιστικούς λόγους για συγκεκριμένο αριθμό ετών. Η κατάλληλη νομική βάση είναι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και η διατήρηση πραγματοποιείται και μετά τη λήξη της σύμβασης.

2.7 Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για να ληφθούν μέτρα πριν από τη σύναψη σύμβασης

45. Η δεύτερη επιλογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) εφαρμόζεται όπου η επεξεργασία είναι απαραίτητη για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης. Η διάταξη αυτή αντανακλά το γεγονός ότι μια προκαταρκτική επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να είναι απαραίτητη πριν από την σύναψη σύμβασης, προκειμένου να καταστεί εφικτή η σύναψη της εν λόγω σύμβασης.

46. Κατά τον χρόνο της επεξεργασίας μπορεί να μην είναι σαφές αν θα συναφθεί σύμβαση. Η δεύτερη επιλογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορεί εντούτοις να ισχύει εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων προβαίνει σε αίτηση στο πλαίσιο μιας πιθανής σύναψης σύμβασης και η εν λόγω επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη λήψη των απαιτούμενων μέτρων. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, όταν ένα υποκείμενο των δεδομένων επικοινωνεί με τον υπεύθυνο επεξεργασίας, για να ζητήσει λεπτομέρειες για τις προσφορές υπηρεσιών του υπεύθυνου επεξεργασίας, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων για τους σκοπούς της απάντησης στο ερώτημα μπορεί να βασιστεί στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).
47. Σε κάθε περίπτωση, η παρούσα διάταξη δεν καλύπτει την αυτόκλητη εμπορική προώθηση ή άλλη επεξεργασία που διεξάγεται αποκλειστικά με πρωτοβουλία του υπεύθυνου επεξεργασίας ή κατ' αίτηση τρίτου.

Παράδειγμα 5

Υποκείμενο των δεδομένων παρέχει τον ταχυδρομικό του κώδικα για να διαπιστωθεί αν δραστηριοποιείται στην περιοχή του συγκεκριμένου πάροχου υπηρεσιών. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως επεξεργασία η οποία είναι απαραίτητη για τη λήψη μέτρων κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β).

Παράδειγμα 6

Σε κάποιες περιπτώσεις, τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υποχρέωση να εξακριβώσουν την ταυτότητα των πελατών τους σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Σύμφωνα με αυτή την υποχρέωση, πριν από τη σύναψη σύμβασης με υποκείμενα των δεδομένων, μια τράπεζα ζητά να δει της ταυτότητές τους.

Στην περίπτωση αυτή, η ταυτοποίηση είναι απαραίτητη για νομική υποχρέωση της τράπεζας, και όχι για τη λήψη μέτρων κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων. Επομένως, η κατάλληλη νομική βάση δεν είναι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), αλλά το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ).

3 ΤΜΗΜΑ 3– ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β) ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

3.1 Επεξεργασία για «βελτίωση υπηρεσιών»²⁵

48. Κατά την παροχή επιγραμμικών υπηρεσιών συχνά συλλέγονται λεπτομερείς πληροφορίες για το πώς οι χρήστες συνδέονται με την υπηρεσία τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η συλλογή οργανωτικών μετρήσεων που αφορούν την υπηρεσία ή λεπτομέρειες της σύνδεσης των χρηστών δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απαραίτητη για την παροχή της υπηρεσίας, καθώς η υπηρεσία θα μπορούσε να παρέχεται και χωρίς την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Παρ' όλα αυτά, ο πάροχος υπηρεσιών ενδέχεται να μπορεί να βασιστεί σε εναλλακτικές νομικές βάσεις για την επεξεργασία αυτή, όπως στο έννομο συμφέρον ή στη συναίνεση.

²⁵ Οι επιγραμμικές υπηρεσίες ενδέχεται να πρέπει να βασίζονται και στην οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (ΕΕ, L 136 της 22.05.2019, σ. 1), η οποία θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου 2022.

49. Το ΕΣΠΔ δεν θεωρεί ότι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) γενικά αποτελεί κατάλληλη νομική βάση για την επεξεργασία για σκοπούς βελτίωσης υπηρεσίας ή ανάπτυξης νέων λειτουργιών εντός μιας υφιστάμενης υπηρεσίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο χρήστης συνάπτει σύμβαση για να επωφεληθεί από μια υφιστάμενη υπηρεσία. Ενώ η πιθανότητα βελτιώσεων και τροποποιήσεων σε μια υπηρεσία μπορεί να περιλαμβάνεται συνήθως σε συμβατικές ρήτρες, η σχετική επεξεργασία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης με τον χρήστη.

3.2 Επεξεργασία για σκοπούς «πρόληψης απάτης»

50. Όπως έχει ήδη σημειώσει η ΟΕ29,²⁶ η επεξεργασία για σκοπούς πρόληψης απάτης μπορεί να περιλαμβάνει την παρακολούθηση και κατάρτιση προφίλ των πελατών. Κατά την άποψη του ΕΣΠΔ, η επεξεργασία αυτή είναι πιθανό να υπερβαίνει το μέτρο του αντικειμενικά απαραίτητου για την εκτέλεση σύμβασης με το υποκείμενο των δεδομένων. Ωστόσο, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι αυστηρά απαραίτητη για την πρόληψη απάτης μπορεί να αποτελεί ένομο συμφέρον του υπευθύνου επεξεργασίας²⁷ και θα μπορούσε επομένως να θεωρηθεί νόμιμη, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Επιπροσθέτως, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) (νομική υποχρέωση) μπορεί επίσης να παρέχει νομική βάση για την εν λόγω επεξεργασία δεδομένων.

3.3 Επεξεργασία για επιγραμμική συμπεριφορική διαφήμιση

51. Η επιγραμμική συμπεριφορική διαφήμιση και η σχετική παρακολούθηση και κατάρτιση προφίλ των υποκειμένων των δεδομένων, χρησιμοποιείται συχνά για τη χρηματοδότηση επιγραμμικών υπηρεσιών. Η ΟΕ29 έχει προηγουμένως εκφράσει την άποψή της για την εν λόγω επεξεργασία, αναφέροντας ότι:

[Η συμβατική αναγκαιότητα] δεν αποτελεί κατάλληλη νομική βάση για την κατάρτιση προφίλ των προτιμήσεων και επιλογών τρόπου ζωής του χρήστη βάσει της περιήγησής του σε μια ιστοσελίδα και των ειδών που αγόρασε. Αυτό συμβαίνει, επειδή ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει συμβληθεί για να καταρτίζει προφίλ, αλλά για να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες, για παράδειγμα.²⁸

52. Κατά γενικό κανόνα, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για συμπεριφορική διαφήμιση δεν είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης επιγραμμικών υπηρεσιών. Κανονικά, θα ήταν δύσκολο να επιχειρηματολογήσει κανείς ότι η σύμβαση δεν εκτελέστηκε επειδή δεν υπήρχαν συμπεριφορικές διαφημίσεις. Αυτό στηρίζεται επιπλέον και στο γεγονός ότι τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το απόλυτο δικαίωμα σύμφωνα με το άρθρο 21 να εναντιώνονται στην επεξεργασία των δεδομένων τους για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης.
53. Επιπροσθέτως στα ανωτέρω, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) δεν μπορεί να παρέχει νομική βάση για επιγραμμική συμπεριφορική διαφήμιση. Παρόλο που η εν λόγω επεξεργασία μπορεί να

²⁶ Γνώμη 06/2014 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46/EK (WP 217), σ. 18.

²⁷ Βλ. αιτιολογική σκέψη 47, έκτο εδάφιο.

²⁸ Γνώμη 06/2014 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46/EK (WP 217), σ. 17.

υποστηρίζει την παροχή της υπηρεσίας, δεν είναι από μόνη της επαρκής, για να καθορίσει τι είναι απαραίτητο για την εκτέλεση της εν λόγω σύμβασης. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να λάβει υπόψη τους παράγοντες που συνοψίζονται στην παράγραφο 33.

54. Δεδομένου ότι η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που προστατεύεται από το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και έχοντας υπόψη ότι ένας από τους κύριους σκοπούς του ΓΚΠΔ είναι να παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων έλεγχο επί των πληροφοριών που τους αφορούν, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορούν να θεωρηθούν εμπορεύσιμα αγαθά. Ακόμα και αν το υποκείμενο των δεδομένων επιτρέπεται να συμφωνήσει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,²⁹ δεν επιτρέπεται να παραιτηθεί από τα θεμελιώδη δικαιώματά του μέσω της συμφωνίας αυτής.³⁰
55. Το ΕΣΠΔ επίσης σημειώνει ότι, σύμφωνα με τις απαιτήσεις για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την υφιστάμενη γνώμη της ΟΕ29 για την συμπεριφορική διαφήμιση,³¹ καθώς και το έγγραφο εργασίας 02/2013 που παρέχει οδηγίες για τη λήψη συναίνεσης για τα cookies,³² οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνουν προηγουμένως τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την τοποθέτηση cookies που είναι απαραίτητα για την διενέργεια της συμπεριφορικής διαφήμισης.
56. Το ΕΣΠΔ επίσης σημειώνει ότι η ιχνηλάτηση και κατάρτιση προφίλ των χρηστών μπορεί να διενεργείται για σκοπούς προσδιορισμού ομάδων ατόμων με παρόμοια χαρακτηριστικά για την διευκόλυνση της στοχευμένης διαφήμισης σε παρόμοια ακροατήρια. Η εν λόγω επεξεργασία δεν μπορεί να διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), αφού δεν μπορεί να θεωρηθεί αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης με τον χρήστη η ιχνηλάτηση και σύγκριση των χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς των χρηστών για σκοπούς που σχετίζονται με τη διαφήμιση προς άλλα άτομα.³³

3.4 Επεξεργασία για προσωποποίηση του περιεχομένου³⁴

57. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι η εξατομίκευση του περιεχομένου μπορεί να αποτελέσει (αν και δεν αποτελεί πάντα) ένα εγγενή και προσδοκώμενο στοιχείο ορισμένων επιγραμμικών υπηρεσιών, και, συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης με τον χρήστη των υπηρεσιών σε ορισμένες περιπτώσεις. Το κατά πόσο η εν λόγω επεξεργασία μπορεί να θεωρηθεί

²⁹ Βλ. οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών.

³⁰ Πέραν του γεγονότος ότι η χρήση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ρυθμίζεται από τον ΓΚΠΔ, υφίστανται πρόσθετοι λόγοι για την εννοιολογική διαφορά μεταξύ της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των χρηματικών καταβολών. Για παράδειγμα, το χρήμα είναι μετρήσιμο, που σημαίνει ότι είναι δυνατή η σύγκριση μεταξύ των τιμών στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής αγοράς, και οι χρηματικές καταβολές μπορούν να πραγματοποιηθούν κατά κανόνα μόνο με τη συμμετοχή του υποκειμένου των δεδομένων. Επιπλέον, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι εκμεταλλεύσιμα από διάφορες υπηρεσίες ταυτόχρονα. Μόλις χαθεί ο έλεγχος επί των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κάποιου, δεν είναι σίγουρο ότι θα μπορεί και να ανακτηθεί.

³¹ Γνώμη 2/2010 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για την επιγραμμική συμπεριφορική διαφήμιση (WP 171).

³² Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 που παρέχουν οδηγίες για τη λήψη συναίνεσης για τα cookies (WP 208).

³³ Βλ. επίσης κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679 (WP 251αναθ.01), εγκεκριμένες από το ΕΣΠΔ, σ. 13.

³⁴ Οι επιγραμμικές υπηρεσίες ενδέχεται να χρειάζεται να λάβουν υπόψη και την οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (ΕΕ, L 136 της 22.05.2019, σ. 1), η οποία θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου 2022.

εγγενής πτυχή της επιγραμμικής υπηρεσίας, θα εξαρτηθεί από τη φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας, τις προσδοκίες του μέσου υποκειμένου των δεδομένων ενόψει όχι μόνο των όρων παροχής της υπηρεσίας αλλά και του τρόπου με τον οποίο η υπηρεσία προωθείται στους χρήστες και εάν η υπηρεσία αυτή μπορεί να παρασχεθεί χωρίς εξατομίκευση. Όταν η εξατομίκευση δεν είναι αντικειμενικά απαραίτητη για τον σκοπό της υποκείμενης σύμβασης, για παράδειγμα, όπου η παροχή εξατομικευμένου περιεχομένου αποσκοπεί στην αύξηση της απασχόλησης του χρήστη με την υπηρεσία, αλλά δεν αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της χρήσης της υπηρεσίας, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάσουν μια εναλλακτική νομική βάση, κατά περίπτωση.

Παράδειγμα 7

Μια επιγραμμική μηχανή αναζήτησης ξενοδοχείων παρακολουθεί τις προηγούμενες κρατήσεις των χρηστών, προκειμένου να καταρτίζει προφίλ των τυπικών δαπανών τους. Το προφίλ αυτό χρησιμοποιείται στη συνέχεια για να προταθούν ορισμένα ξενοδοχεία στον χρήστη κατά την προβολή των αποτελεσμάτων της έρευνας. Στην περίπτωση αυτή, η κατάρτιση προφίλ της προηγούμενης συμπεριφοράς του χρήστη και των οικονομικών δεδομένων του δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί αντικειμενικά απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης, δηλαδή την παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων έρευνας που παρέχει ο χρήστης. Επομένως, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) δεν ισχύει στην εν λόγω δραστηριότητα επεξεργασίας.

Παράδειγμα 8

Μια επιγραμμική αγορά επιτρέπει σε πιθανούς αγοραστές την περιήγηση για εξεύρεση και αγορά προϊόντων. Η αγορά επιθυμεί να προβάλει εξατομικευμένες προτάσεις προϊόντων βάσει του καταλόγου των προϊόντων που έχουν προηγουμένως δει οι πιθανοί αγοραστές στην πλατφόρμα για την αύξηση της διαδραστικότητας. Η προσωποποίηση δεν είναι αντικειμενικά απαραίτητη για την παροχή της υπηρεσίας της αγοράς. Συνεπώς, η επεξεργασία αυτή δεν μπορεί να βασιστεί στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) ως νομική βάση.